

ХРОНІКА КУЛЬТУРНОГО ЖИТТЯ УКРАЇНИ у червні 2021 року

(оглядова довідка за матеріалами
преси, інтернету та неопублікованими документами)

День Конституції України

З нагоди 25-ї річниці від дня ухвалення Конституції України 28 червня в Києві піднято Державний прапор України та встановлено пам'ятний знак «Тризуб» на Площі Конституції. Міністерство культури та інформаційної політики України запустило в мережі Всеукраїнський флешмоб «Моя Конституція» та опублікувало проморолик, в якому статті основного закону держави розгорнуто у віршованій формі. У Національній бібліотеці України імені Ярослава Мудрого в рамках святкування проведено Міжнародну науково-практичну конференцію на тему: «Конституція 1996 року: Україна в системі координат європейського конституціоналізму», відкрито тематичну книжкову виставку, а також нагороджено переможців телеконкурсу «Нова генерація» з конституційного права та VI Всеукраїнського конкурсу плакатів «Я – Україна!». Національний історико-архітектурний музей «Київська фортеця» присвятив річниці фотовиставку «Україно, моя!», а на Майдані Незалежності розгорнуто пізнавальну експозицію «Сила Конституції». 28 червня на площі Конституції перед парламентом пройшов концерт класичної музики «Симфонічне приношення» у виконанні *Kyiv Symphony Orchestra*, присвячений цій даті. У програмі: симфонічна поема «Мазепа» Ф. Ліста, Симфонія до мажор (перша українська симфонія) М. Березовського, увертюра до опери «Сокіл» Д. Бортнянського, Концерт для фортепіано з оркестром № 2 Л. Ревуцького та «Гуцульський триптих» М. Скорика. До річниці основного закону держави також приурочено: показові виступи почесних козацьких варт на Кам'янській Січі, що на Херсонщині; патріотичну ходу «Твоя громадянська свідомість» і показ документальних фільмів «Пилип Орлик. Пакти і Конституції», «Михайло Грушевський», «Павло Скоропадський» у Житомирі; етностилістичну фотовиставку О. Волкової у Житомирі.

До Дня Конституції України указом президента України відзначено державними нагородами діячів культури, зокрема: головного диригента Національного академічного театру опери та балету України імені Т. Г. Шевченка М. Дядюру (орден «За заслуги» II ступеня), завідувача реставраційної майстер-

ні Національного заповідника «Софія Київська» А. Остапчука та головного художника Львівського національного академічного театру опери та балету імені Соломії Крушельницької Т. Риндзака (орден «За заслуги» III ступеня). Присвоєно також почесне звання «Народний артист України» провідному майстрові сцени Львівського академічного молодіжного театру імені Леся Курбаса Т. Каспрук.

Вшанування пам'яті

1 червня у столичній Національній музичній академії України ім. П. Чайковського відбулися заходи до роковин смерті українського композитора і музикознавця, Героя України, н. а. України Мирослава Скорика. Біля аудиторії, де впродовж багатьох років викладав митець, урочисто відкрито меморіальну дошку на честь М. Скорика. На музичному вечорі «Мирослав Скорик – Модест Мусоргський» у Великій залі Академії пролунали останні твори композитора, досі невідомі широкому загалу слухачів композиції, а також його багаторічна праця – версія для струнного оркестру циклу М. Мусоргського «Картинки з виставки». У концерті взяли участь: Національний камерний ансамбль «Київські солісти» під орудою диригента І. Пучкова, солістка Національної опери України Т. Ганіна, піаністи Є. Ржанов і юний талант Р. Федюрко, японський саксофоніст К. Ігарасаші. Пам'яті Мирослава Скорика за ініціативи Львівської облдержадміністрації та Львівської національної філармонії запроваджено Всеукраїнський конкурс молодих композиторів імені митця, який відбуватиметься раз на два роки. 1–6 червня в рамках Міжнародного фестивалю музичного мистецтва «Віртуози» у Львові пролунали концерти, присвячені Маестро: «Вічна пам'ять», «Станкович & Скорик & Сильвестров», «Бетховен & Скорик», «Музика світла», «In Memoriam & Мелодія» та концерт-закриття фестивалю – «Vitae & Mortis». А 5 червня на львівському Личаківському кладовищі урочисто відкрито надмогильний пам'ятник М. Скорику.

15 червня у Києві з нагоди 80-річного ювілею українського актора, сценариста, кінорежисера Івана Миколайчука, на вулиці де він мешкав, відкрито нову алею кінородини Івана Миколайчука. У заході взяли участь дружина актора, співачка М. Миколайчук, голова Національної спілки кінематографістів України С. Тримбач, кінокритикиня Л. Брюховецька, режисерка Київського академічного театру українського фольклору «Берегиня» Т. Авраменко, а також артисти Муніципальної академічної чоловічої хорової капели ім. Л. М. Ревуцького, які виконали пісні з кінофільмів митця. Цього ж дня у Чернівцях урочисто відкрито культурно-мистецький центр імені Івана Миколайчука. Перед будівлею центру актори мім-театру «IF» з Івано-Франківська влаштували вуличний перформанс. А у самому приміщенні розгорнуто виставку-інсталяцію з архівними фотографіями митця та встановлено погруддя ювіляра, виконане львівським скульптором І. Тимківим. Програму заходу «Миколайчук-OPEN» склали: публічна дискусія «Вавилон XXI» в артпросторі «Іван хаб», презентація книги

М. Лазарука «Чорторийські марива-видіння», концерт за участі етногурту «Курбаси» зі Львова та Академічного симфонічного оркестру Чернівецької філармонії під керівництвом Й. Созанського, пісочна анімація «Іван Миколайчук» О. Мергут із Хмельницького. Завершилося святкування переглядом оцифрованого і відреставрованого фільму «Вавилон ХХ».

29 червня у Концертному залі імені Станіслава Людкевича Львівської національної філармонії пройшов V Відкритий міжнародний музичний марафон пам'яті Василя Сліпака. На честь українського оперного співака в рамках марафону відбулося три концерти: «Молитва для Василя» у виконанні львівських музикантів Л. Нікітчук, А. Іванюшенко, О. Масник, А. Кушніра та Я. Мигалія; «Північне сяйво» від Струнного квартету «Фенікс»; «Після мрій» за участі французького тенора П. Гоглера та української піаністки О. Маркевич. Програму склали твори Й. Баха, Г. Перселла, А. Вівальді, С. Шажинського, Е. Гріга, Б. Бріттена. Захід із вшанування пам'яті В. Сліпака організував також Чернігівський літературно-меморіальний музей-заповідник Михайла Коцюбинського разом із Українським інститутом національної пам'яті. У ньому взяли участь директор музею І. Коцюбинський, історик С. Горобець, письменниця Г. Верес-Демиденко та інші. Гостям було представлено документальний фільм «Міф» Л. Кантера та І. Яснія.

24 червня у сесійній залі Львівської міської ради проведено урочисту академію до 20-річчя візиту святого Папи Івана Павла II в Україну. Упродовж 19–27 червня святкові заходи пройшли на території Архикадрального Собору св. Юра УГКЦ, храму Різдва Пресвятої Богородиці УГКЦ, Митрополичої Базиліки Внебовзяття Пресвятої Діви Марії РКЦ, парафії св. Івана Павла II РКЦ та на інших локаціях міста. Зокрема у програмі: мистецький захід за участі капели «Трембіта», святковий вечір духовної музики у виконанні симфонічного оркестру «Віртуози Львова», театральні вистави просто неба (театр «Емануїл» і Львівський академічний духовний театр «Воскресіння»), виставка світлин про візит Папи Римського до Львова, кінопокази, лекторії, відкриття мобільного музею «Дім св. Йоана Павла II» з особистими речами Святішого Отця. З нагоди 20-річчя історичної події одну з львівських вулиць перейменовано на проспект Святого Івана Павла II.

Культура й ООС

23 червня у Музеї історії міста Києва презентовано першу в Україні виставку Музею воєнного дитинства – проекту, що збирає та документує повсякденні історії людей, чиє дитинство змінила війна. Представлено колекцію речей, які учасники асоціюють зі своїм воєнним досвідом, а також архів свідчень.

26 червня у Чернігівській міській бібліотеці ім. М. Коцюбинського в рамках проекту «АртБліндаж» відкрито виставку мистецьких робіт воїнів АТО/ООС та фотовиставку «Російсько-українська війна очима захисників Ук-

раїни». Проект реалізовано громадською організацією «Спілка 13 БТРО» та Чернігівською міською централізованою бібліотечною системою.

Культура та мистецтво в прифронтовій зоні

У Соледарі на Донеччині відкрито оновлений офіс платформи культурних ініціатив «Ізоляція». 11 та 12 червня цій події було присвячено низку культурно-мистецьких заходів. Серед них: прем'єра відеомапінгу від київського колективу *Carbon*, презентація «Ботанічного альбому Соледару» від Б. Войтенко, воркшопи, лекції та кінопокази «Кіноклубу *Docudays UA / Гуртобус*». Першим масштабним проектом «Ізоляції» на новому місці стала серія короткочасних резиденцій для митців «Заземлення», мета яких – мовою сучасного мистецтва привернути увагу до екологічних і соціальних проблем у регіоні.

13 червня на Театральній площі Маріуполя відбувся музичний марафон, присвячений сьомій річниці визволення міста від незаконних збройних формувань. У марафоні взяли участь духові оркестри Донеччини, зокрема, інструментальні колективи Маріупольської камерної філармонії, обласної поліції, Нацгвардії (військових частин 3057 із Маріуполя та 3035 зі Слов'янська).

18 і 19 червня у Кремінній і Сватовому пройшов фестиваль «Луганщина – це Україна», приурочений до 83-ї річниці утворення Луганської області. Святкова програма включала театралізований виступ Луганського обласного козацького кінного театру «За вільну Україну, за свій коханий край!» на березі річки Красної, виставку декоративно-ужиткового мистецтва «Витоки», концерт аматорських колективів «Вінок України виплітаю з талантів рідного краю».

19 і 20 червня відбувся *The Most Fest* – постіндустріальний фестиваль, який втретє проведено на Донеччині у покинутій промзоні Костянтинівки. Програму заходу склали: вистави різного формату від театральної групи із Краматорська, короткометражні стрічки «Української Нової Хвилі: Перезавантаження» та допрем'єрний показ документального фільму «Вусатий Фанк» О. Ковша. На музичній сцені виступили «ТНМК», *alyona alyona*, «Тонка», *ОТОУ, Ragarop* та інші артисти.

Регіональна культурна політика

3 червня у Вінниці відбулася презентація туристичного бренду області, гасло якого «Вінниччина – подорож за враженнями». У заході взяв участь президент Національної туристичної організації України І. Ліптуга. Символом регіону стало поєднання двох елементів – латинської літери «V», а також серця. За задумом творців, це створює графічну композицію, яка має безліч варіантів інтерпретацій для різних видів маркетингових комунікацій та просування кожного окремого виду туризму. А вже 5 і 6 червня в обласному центрі пройшов туристичний форум «Вікенд мандрівників», присвячений пішим і веломаршрутам. Ця подія дала старт проекту «*Camino Podolico: Подільський шлях святого Якова*», що бере початок у Вінниці й прямує історичною дорогою через Бар до

Кам'янця-Подільського (Хмельницька обл.). У програмі Вікенду – презентації, музичні виступи, туристичні та спортивні активності.

Свій брендинг отримав Червоноград на Львівщині. Його затвердили депутати міськради 24 червня. Логотип ідентифікує місто як промисловий, історичний та вугільний центр. Слоганом Червонограда стало «Місто сильних!». 26–28 червня тут відбувся фестиваль «Че Фест», приурочений до Дня міста. Для гостей проведено екскурсії, лекції, майстер-класи, концерти, спортивні заходи тощо.

28 червня на Волині пройшов фестиваль «Олицька переберія», який презентував Олику як туристичне місто. Основні заходи відбулися на території замку родини Радзивіллів, у його внутрішньому дворіку. До проведення цього дійства долучився Волинський краєзнавчий музей, запропонувавши відвідувачам фестивалю банерну виставку «Олика: погляд крізь віки». Для всіх охочих проведено оглядову екскурсію пам'ятками містечка «(Не)відома Олика» та театралізовану екскурсію «Таємниці олицьких підземель».

Крим

22 червня у магазині «Всі. Свої» на столичному Хрещатику відкрито виставку артефактів «Крим. Літній сезон: те, що у нас не забрати», які уособлюють пам'ять про український Крим. Проєкт ініціювали громадські організації Український ПЕН, Центр громадянських свобод, платформа українських брендів «Всі. Свої» та агенція *Postmen* з метою нагадати українцям про сьоме літо окупації півострова Росією. Організатори також закликали українців ділитися спогадами про Крим у соціальних мережах під хештегом #КримЛітнійСезон.

Благодійність. Меценатство

1 червня у Дзеркальній залі Львівського національного оперного театру відбувся благодійний аукціон «Дарунок для Соломії». Загалом для цієї ініціативи українськими митцями презентовано 65 картин і скульптур. Зібрані від продажу творів кошти буде спрямовано на реставрацію приміщень і оновлення експозиції Музично-меморіального музею Соломії Крушельницької у Львові.

Мистецькі події

18 і 19 червня на території артзаводу «Платформа» в Києві пройшов фестиваль електронної музики *White Nights Festival. Africa*. Загалом на фестивалі виступило більш як сто виконавців з різних країн. Цього року для музикантів було збудовано шість сцен, кожна з яких відрізнялась особливою атмосферою та ексклюзивним оформленням від українських митців у стилі древнього міста Тулум. Крім того, гості мали можливість відвідати два павільйони артоб'єктів із роботами Е. Мансурової (інсталяції на теми культури майя), А. Надуди (космічні скульптури з металевого дроту), К. Гнилицької, А. Оборської (абстракції «Бризки»), С. Пайє (попарт серія *Madame, montpensier*), М. Куліковської (серія

об'єктів із скловолокна, смоли і воску), Л. Ригорчук («Призма води» на межі живопису та фото) та масштабною спорудою «Караколь» від інституції *X-platform*.

7–25 червня за підтримки Львівської міської ради презентовано твори, які митці Львова створили в рамках проєкту про опірність мистецтва *Art Resistentia*. Свої ідеї представили такі автори, як Г. Крук, О. Сливинський, О. Поворозник, О. Мануляк, А. Кохан, колективи «Пиріг і Батіг», Театр танцю TiLO, радіо «Скорбота», «Оркестра почувань» та інші. Артпроєкти охопили різні мистецькі напрями, кожен із яких мав свого куратора: література (Г. Семенчук), музика (О. Костюк), театр (В. Швидко), візуальне мистецтво (В. Кауфман). Презентації можна було подивитися на *Facebook*-сторінках організаторів проєкту – Інституту стратегії культури та Мистецької майстерні «Драбина».

11–13 червня у Бучачі на Тернопільщині тривали «Дні Пінзеля 2021», присвячені творчості скульптора XVIII століття Іоанна Георга Пінзеля. Мистецьку академію відкрили урочиста меса та концерт у костелі Успіння Матері Божої, де збережено твори митця. У рамках фестивалю можна було оглянути фрагменти та гіпсові копії скульптур Пінзеля, експозицію картин міжнародного живописного пленеру «Мистецькими шляхами Пінзеля», виставку скульптур «Натхненні Пінзелем». Для відвідувачів організовано також кінопокази, різноманітні екскурсії та літературну зустріч із режисером, сценаристом, письменником А. Арканом, який презентував свою книжку «Я, Іоанн».

16–20 червня у Тернополі проведено VIII Мистецький фестиваль «Ї». Традиційно сюди завітали літератори, музиканти та митці зі всієї України та зарубіжжя. Заходи одночасно відбувалися на кількох локаціях у центрі міста, зокрема, у Тернопільському академічному обласному українському музично-драматичному театрі ім. Т. Г. Шевченка, бібліотеці-музеї «Літературне Тернопілля», театрі ляльок. У рамках фестивалю відбулися презентації книг і літературні читання за участі кількох десятків письменників, серед яких Ю. Андрухович, брати Капранови, Ю. Іздрик, А. Любка, Т. Прохасько, Г. Крук, М. Савка, Д. Корній, Д. Лазуткін, М. Лівін, О. Ірванець. Також у програмі: кінодень із сучасними українськими стрічками; виступи музичних гуртів, зокрема, *Vivienne Mort*, *Kalush*, *Shadazz* та «Лінія Маннергейма»; виставки картин і світлин.

17–27 червня у Дніпрі вже всьоме пройшов міжнародний фестиваль нових медіа й аудіовізуального мистецтва «Конструкція». Знакові об'єкти міста стали майданчиками для інтерактивних медіаінсталяцій, аудіовізуальних перформансів, концертів електронної музики, дискусій та освітніх заходів. В рамках виставкової програми фестивалю Саша Курмаз, Данило Галкін, *Clemens Pool* та інші митці та мисткині, що використовують нові підходи роботи з міським простором, презентували свої проєкти у знакових локаціях Дніпра. Серед них покинутий кінотеатр «Салют», органний зал у будівлі Свято-Миколаївської церкви, станція метро «Метробудівників» та новий Центр сучасної культури у Дніпрі, розташований у колишньому Будинку губернського земства. На сайті

«Конструкції» можна було відвідати 3D-екскурсію всіма створеними артоб'єктами. Фестиваль реалізовано ГО «Культура Медіальна» в рамках партнерської програми «Культура. Туризм. Регіони» Українського культурного фонду, Програми USAID «Конкурентоспроможна економіка України» та Державного агентства розвитку туризму.

25–27 червня у Криворівні та Верховині в Івано-Франківській області тривав Міжнародний форум Центральної та Східної Європи *Via Carpatia* під гаслом «Капітал свободи: 30 років культурної незалежності». Його складовою стали тематичні дискусії про культуру й незалежність, книжкові та живописні виставки, театральні вистави, концерти, майстер-класи та інші події. Зокрема Івано-Франківський національний академічний обласний український музично-драматичний театр ім. І. Франка та режисер Р. Держипільський представили просто неба драму-концерт «Вигнані з раю» та прем'єру вистави «Гуцульське весілля», основою для якої стали розвідки В. Шухевича, твори В. Стефаніка і С. Вінченза. На *Via Carpatia* вчетверте вручено премію Станіслава Вінченза «За гуманістичне служіння та внесок у розвиток регіонів». Цього року нагороду отримав літературознавець, есеїст, перекладач П. Рихло. У рамках літературно-мистецької зустрічі «Кола Вінченза» пройшла книжкова толока, а в Музеї Гуцульщини у Верховині презентовано понад сотню раритетних видань з бібліотеки письменника і філософа С. Вінченза та розгорнуто виставку картин Миколи й Людмили Рибенчуків «Світочі Гуцульщини». У музичній програмі – виступи гуртів *Go-A*, «Гайдамаки». «Мандри», «Кораллі», *Hutsul planet* із прем'єрою альбому «Весняні думи». Форум організували громадські організації «Верховина – квітка Карпат» і «Всеукраїнський демократичний форум», телеканал «Еспресо», Верховинська селищна рада за підтримки Українського культурного фонду та Українського інституту книги.

21 червня у Харкові вже увосьме відбувся «День музики», який є частиною міжнародного фестивалю *Fête de la musique*. Для цієї події організатори облаштували три десятки локацій, на яких лунала музика різноманітних напрямів і стилів, а центром міста пройшла святкова хода. Родзинкою фестивалю став концерт на воді «Музичний сплав», учасники якого грали на екзотичних інструментах. Програма свята включала також виставки, перформанси, поетичні читання, танцювальні майстер-класи, лекції, кінопокази та вистави дитячих театральних студій. Цього року до організації заходу долучилося близько ста закладів, мистецьких просторів, концертних майданчиків, інших інституцій міста.

19 і 20 червня у Колочаві на Закарпатті вперше проведено молодіжний етнофестиваль «Верховинське літо». Його організувала Колочавська сільська рада в межах проєкту «Світ Карпатських розет – заходи зі збереження унікальності культури Карпат». У програмі – ватра, народна музика та співи на горі Томиш. Крім того, для гостей працювали майстер-класи з гри на народних інструментах (трембіта, скосівка, сопілка, дрімба). Ключовою подією свята стало

відкриття Культурно-мистецького центру (амфітеатру) в Колочаві. З цієї нагоди відбувся концерт за участі гурту «Чаламада» та н. а. України І. Поповича.

26 і 27 червня у мистецькому маєтку «Ставки» на Житомирщині вп'яте пройшов історико-культурологічний фестиваль «Хмельниччина на Поліссі. Рік 1651», присвячений битві під Берестечком та 370-й річниці військової кампанії 1651 року. У межах фестивалю презентовано виставку раритетів козацької доби з колекції Музею родини Шереметьєвих, а також проведено реконструкцію військових подій на Поліссі.

9 червня у Тернополі близько півтисячі лемків з різних областей України відзначили фольклорне свято «Лемківський кермеш». Урочистості відбулися у дерев'яній церкві Святого Вознесіння Господнього. У програмі заходу – виступи лемківських колективів, експозиція автентичного одягу та відкриття колекції з 80 ікон із 52 країн світу, яку збрала тернополянка М. Тройчак.

Театр

7–13 червня у Києві, на території нового амфітеатру інноваційного парку *UNIT.City*, відбувся театральний *openair*-проєкт «Сім». У програмі – моноспектаклі, постановки з живим музичним супроводом, сценічна імпровізація тощо. До проєкту долучилися «Майстерня Олени Лазович», «Дикий театр», театр-студія імпровізації «Чорний квадрат», академічний театр «Золоті ворота», театр «Актор», Київський академічний театр драми і комедії на лівому березі Дніпра, Національний академічний драматичний театр ім. І. Франка.

5 червня у Київському муніципальному академічному театрі ляльок на лівому березі Дніпра було відкрито театральну сцену просто неба. З цієї нагоди на новому літньому майданчику артисти театру організували малечі різноманітні розваги та зустрічі з казковими персонажами.

Прем'єри вистав показали, зокрема, такі столичні театри: балет «Данте» за мотивами творів Данте Аліг'єрі «Нове життя» і «Божественна комедія» (Національна опера України); «Комедія на руїнах» за М. Кропивницьким (Національний академічний драматичний театр ім. І. Франка); «Механічний апельсин» за мотивами роману Е. Берджеса, «Ножиці» П. Портнера (академічний драматичний театр на Подолі); «Моменти» М. Смілянець (академічний театр драми і комедії на лівому березі Дніпра); «Ромео і Джульєтта» Ш. Гуно в українському перекладі А. Волинської, «Шлюбний вексель, або Щастя за добу» Дж. Россіні у перекладі А. Навроцького, К. Старовицького і «Так чинять усі жінки» В. Моцарта (муніципальний академічний театр опери і балету для дітей та юнацтва); «Вовк та семеро козенят» за мотивами казки братів Грім (академічний театр ляльок «Замок на горі»); «Сон Лакшмі, що побачив Вішну у своєму сні» за мотивами п'єси О. Танюк та текстами С. Труша, «Одержима» за поемою Лесі Українки від ТО «Вітряк» (Національний центр театрального мистецтва імені Леся Курбаса).

Свої прем'єри поставили й інші театри України: опера «Богема» Дж. Пуччіні (Одеський національний академічний опери та балету); «Приречені танцювати» за романом Х. Маккоя «Загнаних коней пристрілюють, чи не так?» (Одеський академічний український музично-драматичний театр ім. В. Василька); «Очі блакитного собаки» К. Малініної, «Дитина в дарунок» М. Лисака (Хмельницький обласний академічний музично-драматичний театр ім. М. Старицького); «Сніжинка для Вовчика» за казкою Н. Крат (Львівський академічний театр естрадних мініатюр «І люди, і ляльки»); «Павук» Й. Славейкова і Д. Касабова (Рівненський обласний академічний український музично-драматичний театр).

Музика

14–17 червня у Будинку звукозапису Українського радіо в Києві за підтримки Міністерства культури та інформаційної політики України пройшов фестиваль сучасної академічної музики «Київські музичні прем'єри». Відкрив захід концерт пам'яті українського композитора Мирослава Скорика у виконанні Національного камерного ансамблю «Київські солісти» під керівництвом І. Пучкова. Загалом у семи фестивальних імпрезах прозвучало понад чотири десятки камерно-оркестрових, хорових, ансамблевих і симфонічних творів сучасних композиторів України та зарубіжжя у виконанні українських академічних колективів, музикантів і співаків, серед яких – Л. Гревцова, С. Чахоян, В. Давиденко, Б. Стельмашенко, О. Нікітюк та інші.

5 червня на Софійській площі у Києві відбувся *openair*-концерт «Зірки світової опери» за участі О. Дикої, В. Плужнікової, Є. Орлова, В. Білого, О. Пальчикова у супроводі симфонічного оркестру та хору Київського муніципального академічного театру опери та балету для дітей та юнацтва під орудою В. Плоскіна. Прозвучали хіти Дж. Пуччіні, Г. Доницетті, Дж. Россіні, Ж. Бізе, Ш. Гуно, Дж. Верді, К. Сен-Санса і М. Лисенка. Художній керівник концерту – А. Солов'яненко. Захід організовано за підтримки Департаменту культури КМДА та Національної спілки театральних діячів України.

26 червня у міському парку Бучі під Києвом і 27 червня на великій сцені Національного академічного театру оперети проведено VIII Міжнародний фестиваль оперети, опери та мюзиклу «O-FEST». Цього року захід зібрав учасників із одинадцяти країн. У програмі – виступи музикантів, творчі майстер-класи, художні виставки та театралізовані постановки. Головними подіями фесту стали вечірні Грандконцерти за участі артистів провідних музичних театрів України та світу. Пролунали арії з оперет І. Кальмана, Й. Штрауса, Ф. Легара, фрагменти опер В. Моцарта і Д. Россіні, пісні з мюзиклів Д. Кандера, Р. Коччанте, Ж. Пресгурвіка, Ш. Гуно. Ініціатор культурно-мистецького проєкту – художній керівник Національного академічного театру оперети, н. а. України Б. Струтинський.

Від 20 травня до 6 червня у Львові тривав 40-й Міжнародний фестиваль музичного мистецтва «Віртуози», організований Львівською національною філармонією імені Мирослава Скорика. У фестивалі взяло участь більш як дві сотні митців, серед яких – диригенти Т. Кухар, А. Юркевич, В. Козловський і К. Карабиць, скрипалі В. Соколов й О. Каськів, віолончеліст Н. Джурин, піаністка О. Рапіта, оперна співачка С. Соловій і багато інших. Десятки подій в Концертному залі імені Станіслава Людкевича, в соборі Святого Юра та біля Палацу Потоцьких символічно об'єднали минуле й сьогодення. Концерти, зокрема, було присвячено 250-річчю Людвіга ван Бетховена («Класична Романтика» та «Вогонь у темряві») та пам'яті Мирослава Скорика («Вічна пам'ять», «Станкович & Скорик & Сильвестров», «Музика світла», «Vitae & Mortis»). У виконанні Академічного симфонічного оркестру філармонії, Академічного симфонічного оркестру «INSO-Львів», Академічного камерного оркестру «Віртуози Львова» прозвучали маловідомі широкому загалу твори. Почути їх можна було у програмах «Фантазія. Відкриття», «Новий вектор», «10 перлин української музики», «Музичні акварелі», «Ukrainians» та «Віртуози просто неба». Вперше на фестивалі виступили молоді камерні колективи та музиканти: струнний квартет «Vivere» і *Suprun Titova Duo*, піаніст Д. Семикрас, кларнетист В. Петрик, скрипалька В. Васильєва.

В Одесі пройшов VII Міжнародний фестиваль класичної музики *Odessa Classics*. Програма включала концертний безперервний марафон від 2 до 11 червня, концерт-прелюдію 22 травня і ще один спеціальний концерт-закриття 24 червня. Виступи оркестрів і провідних світових солістів відбулися в Одеському національному академічному театрі опери та балету, Великій залі Одеської обласної філармонії, а також в Зеленому театрі. Традиційний Опен-ейр концерт на Потьомкінських сходах прозвучав 4 червня за участі Національного симфонічного оркестру України під керуванням В. Сіренка (соліст – н. а. України О. Ботвінов). За традицією тут виступила володарка Гранпрі IV Всеукраїнського конкурсу молодих піаністів імені Серафими Могилевської 14-річна киянка Є. Почебут. В рамках фестивалю було реалізовано ще кілька паралельних проєктів. Зокрема програма сучасної української музики включала п'ять безкоштовних для відвідування концертів в Зеленому театрі та Одеському художньому музеї. До неї увійшли сольний концерт піаніста А. Баришевського, авторський проєкт «Людина, що грає» З. Алмаші та Е. Скрипи, літературний вечір тандему письменниці О. Андрейчикової та джазового піаніста О. Петухова, два хорових вечори української музичної спадщини у партесному проєкті.

11 червня в рамках IV Міжнародного фестивалю класичної музики *Kharkiv Music Fest* юні музиканти з усієї України в унікальному складі Дитячого фестивального оркестру виступили на сцені Харківської обласної філармонії. У програмі – твори В. Моцарта, Л. ван Бетховена, С. Борткевича, А. Дворжака. 17 червня завершальною концертною нотою фестивалю стала симфонія «Ода

радості» Л. ван Бетховена, яку виконали 150 музикантів Національного симфонічного оркестру України та Національної капели «Думка».

24–28 червня у Львові відбувся X Міжнародний джазовий фестиваль *Leopolis Jazz Fest* за участі більш як двох сотень артистів із 18 країн світу. Джазові мотиви лунали на трьох традиційних локаціях міста: в парку культури ім. Б. Хмельницького (Головна сцена імені Едді Рознера), на площі Ринок та біля палацу Потоцьких. Насолодитися музикою можна було на вуличних майданчиках, а також у двоповерховому автобусі, що курсував містом. До події долучилися такі вітчизняні виконавці як львівський симфонічний оркестр *INSO-Львів* під керуванням В. Протасова, джазовий секстет *Jive Review*, Піанобой та Джамала. Окрім концертів, було організовано творчі зустрічі, майстер-класи й автограф-сесії з музикантами. Зокрема у програмі – вечірка з «ДахаБрахою», сніданок від *Vogue*, виступи *Alloise*, програма ведучої Д. Коломієць тощо. 25 червня в рамках *Leopolis Jazz Fest* відбулася дискусія «COVID vs Entertainment» про нові реальності концертно-розважальної індустрії. Організатор – Міністерство культури та інформаційної політики України.

Джазовий настрій дарували також учасники музичного фестивалю «Джаз-фест Поділля», що пройшов 11 і 12 червня на міському стадіоні у Хмельницькому. Перед публікою виступили музиканти з різних країн світу, зокрема вітчизняні колективи: Національний президентський оркестр, учасники проєкту джазових версій українських пісень піаніста і композитора О. Боголюбова «Подорож до центру Європи», львівський гурт «Shokolad» та інші. Крім того, О. Боголюбов дав майстер-клас із джазового музикування (Хмельницька школа мистецтв), а також презентував власну музичну імпровізацію до німої кінокартини «Цирк» Чарлі Чапліна (кінотеатр імені Т. Шевченка).

19 і 20 червня у Кам'янці за підтримки Черкаської міськради проведено четвертий культурологічний фестиваль просто неба *Kamianka Music Fest*. Простором для музичних заходів традиційно став парк Кам'янського державного історико-культурного заповідника. Серед подій: програма «In Memoriam» (Ансамбль класичної музики імені Бориса Лятошинського Національного будинку органної та камерної музики України); «Від Бароко до джазу» (брас-квінтет «Київ Брас»); концерт «Джаз для дорослих» (О. Коган, гурт *Jazz in Kiev Band*, джазова вокалістка *Laura Marti*); виступ українського віртуоза-піаніста Ю. Кота й трубача А. Ільківа; проєкт С. Жадана «Лінія Маннергейма»; альтернативна музика від молодих колективів.

22–24 червня на великій сцені Літнього театру в Одесі пройшов перший Міжнародний фестиваль *Odessa-June-Folk-Fest*, головна мета якого – збереження національних культур Одещини. У заході взяли участь українські та закордонні виконавці та фольклорні колективи, серед яких: Академічний ансамбль української музики, пісні і танцю «Чайка» Одеської обласної філармонії, *Jam Band Odessa*, ансамбль «Калиновий гай» із Києва, Національний академічний оркестр народних інструментів України під керівництвом В. Гуцала.

26 червня у Тульчині на Вінниччині встановлено рекорд України з наймасовішого виконання «Щедрика» М. Леонтовича. Загальна кількість учасників акції сягнула трьох з половиною тисяч осіб. Зокрема до виконання твору долучилося близько сімдесяти професійних і аматорських хорових колективів області.

Цього року *Atlas Weekend* започаткував серію літніх фестивальних вечірок у Карпатах на гірськолижному курорті «Буковель». 19–20 та 26–27 червня у програмі *Atlas Weekend Bukovel* – виступи українських артистів *Onuka*, *The Hardkiss*, «Вагоновожатые», «Без Обмежень», «Жадан і Собаки», «Друга ріка», *Kozak System* та ін.

Візуальні мистецтва

1 червня у приміщенні Верховної Ради України проведено церемонію нагородження лауреатів першого Міжнародного конкурсу ілюстраторів книг для дітей імені Р. Сахалтуєва та розгорнуто експозицію найкращих робіт конкурсантів. Перемогу здобули українська *digital*-художниця й 3D-аніматорка Д. Анпілогова та грузинська художниця Н. Наріманішвілі. Серед організаторів заходу – Українська анімаційна Асоціація УАніМА, Українська бібліотечна асоціація, Українська асоціація видавців та книгорозповсюджувачів, Академія сучасного мистецтва ім. Сальвадора Далі та інші організації.

10–28 червня у столиці пройшов перший фестиваль сучасного колажу *Cutout collage festival*, який мав на меті познайомити киян із цим напрямом мистецтва, його історією та техніками. Фестиваль відбувся одразу на декількох артмайданчиках Києва, зокрема, у Музеї історії міста Києва та приміщенні галереї «Ра». Тут проходили виставки обраних колажистів України, митців із інших країн світу, а також молодих українських художників, учасників *Open-Call*. Окрім виставкової програми, в рамках події організовано кураторські екскурсії, лекції, воркшопи та кінопокази документальних стрічок про мистецтво колажу. Ініціаторки проекту – мисткині К. Сита, А. Сагаль, артменеджерка О. Сита.

У Києві також експонувалися виставки: «Пори року» – картини І. Акімової, «4числа. Лемніската» – живопис О. Брензович (Музейно-виставковий центр «Музей історії міста Києва»); «Метафоричні карти. Місяць» – живопис Н. Бондаренко (Історико-меморіальний музей Михайла Грушевського); живопис та сценографія В. Заславського до 85-річчя художника та картини його доньки Т. Заславської, «Об'єднані часом» – роботи художників та скульпторів, випускників Національної академії образотворчого мистецтва («Митець»); «Плоть і кров» – живопис Н. Корф-Іванюк («Mironova Foundation»); «MS:2021» – проекти випускників Школи фотографії В. Марущенка («РА»); «Вправи на розкутість» – дві нові серії робіт О. Ройтбурда: живописні зображення скульптур і жіночих півфігур («Щербенко Арт Центр»); «Свіже повітря» – картини О. Тістола («Блок А»); «Карнавал триває» – живопис О. Петрової («АБС-арт»); «Спо-

стерігач обріїв» – графіка В. Максикова («Bereznitsky Art Foundation»); «Знаки» – твори з абстрактної серії художників Володимира та Нікити Бизових («Ню Арт»); «ВДНГ надихає» – артінсталяції українських художників, серед яких Ж. Кадирова, К. Гнилицька, С. Долгий та інші (Національний комплекс «Експоцентр України»).

Пленер із народного малярства «Мальована хата – 2021» відбувся у селі Безводному, що на Вінниччині. За кілька днів роботи митці розмалювали щонайменше півтора десятка сільських хат, будівлю «Хата лісника», сільський будинок культури та центральну зупинку. Усі малюнки настінного живопису виконано в народному стилі з автентичними елементами. Координатор проєкту – скульптор М. Крижанівський.

10–20 червня у Гораївці на Хмельниччині пройшов художній пленер «Мистецькі інтервенції на Бакоті». Темою дослідження художників з усієї України була історія затоплених сіл Бакоти. Митці провели міні-відкриття виставки своїх робіт для місцевих та запрошених гостей, а також створили на стіні місцевого клубу мурал «Подільянка» на честь подільського художника Олександра Грена. Організатори інтервенції – ГО «Культурний Клуб» та фестиваль *Respublica*.

У містах України розгорнуто виставки: «Слово стало тілом» – близько півсотні сучасних ікон учасників XII Міжнародного пленеру іконописців «Новиця – 2020» (Національний музей у Львові ім. А. Шептицького); «Перемога – тріумф – відпочинок» – живопис В. Буднікова та В. Ралко (Підгорецький замок Львівської національної галереї мистецтв імені Б. Г. Возницького); «Ad hominem» – твори художника Л. Медвідя та скульптора В. Ярича (Львівський палац мистецтв); «Міні монументи» – композиції в різних техніках А. Атоян: батик, левкас, 3D, живопис, дерево (львівська галерея «Зелена канапа»); «Ослапія +++ Час» – малюнки О. Кривдика (львівська галерея «Дзига»); «Бажана площина» – живопис Л. Хоменко (Львівський муніципальний мистецький центр); «Нонконформісти» – роботи одеських художників нонконформістського кола, таких як В. Басанець, В. Стрельников, Є. Рахманін, В. Маринюк та ін. (Одеський музей західного та східного мистецтва); «Адаптована візуалізація підсвідомого» – графічні твори Д. Мішина (Художньо-меморіальний музей О. О. Осмьоркіна в Кропивницькому); «Ласкаво просимо, Ілон Макс!» – живопис, інсталяції, аудіоскульптура О. Харча (Кмитівський музей образотворчого мистецтва ім. Й. Д. Буханчука на Житомирщині).

18 червня відкрито онлайн-архів «Харківська школа фотографії: від радянської цензури до нової естетики», реалізований в рамках програми Українського інституту *#UkraineEverywhere*. На ресурсі можна знайти інформацію про феномен школи, її учасників, історію та понад дві тисячі знімків за весь період існування школи (від 1960-х років). Сайт доступний англійською, українською та частково французькою мовами.

Кіномистецтво. Кіновідеопрокат

Від 29 травня до 6 червня за підтримки Міністерства культури та інформаційної політики України, Державного агентства України з питань кіно та Київської міської державної адміністрації тривав 50-й Київський міжнародний кінофестиваль «Молодість», до якого увійшло понад дві сотні картин. Цього року посилений фокус було зроблено на вітчизняному кіно. Відкрила подію стрічка І. Миколайчука «Вавилон ХХ», а спеціальну нагороду фестивалю за внесок у розвиток українського кінематографа вручено кінооператору Ю. Гармашу, відомого своєю роботою у цій картині. Найкращі стрічки конкурсних програм було названо під час урочистої церемонії нагородження у кінотеатрі просто неба біля Арки Дружби народів, де проходили фестивальні кінопокази. Переможцем Національної конкурсної програми короткометражних фільмів став «20–11–7.mp4» А. Панасенко. Особливі відзнаки отримали картини «Слава» М. Нікольчевої та М. Васяновича, «Глибока вода» А. Дудко, «Паперушка» Л. Остапович. У міжнародному конкурсі особливою відзнакою нагороджено українську короткометражну стрічку «Кімната Батіка» М. Халпахчі. Цього року в рамках позаконкурсної програми українських прем'єр було представлено фільми: «До щастя» В. Меттеля, «Боксерське кіно» Д. Бондарчука, «Внутрішні війни» М. Кондакової, «Пульс» С. Чеботаренка, «Місто, яке зникає» В. Придувалова і «Депортація 44–46» О. Моргунець-Ісаєнко. Проведено також мистецький вечір, присвячений 80-річчю українського актора, Героя України Богдана Ступки. У заході, зокрема, взяли участь художній керівник КМКФ «Молодість» А. Халпахчі й міністр культури та інформаційної політики України О. Ткаченко. У межах індустрійної секції відбулися лекції та майстер-класи від менторів і гостей фестивалю. Також проведено три пітчінги, зокрема, перший серіальний пітчінг від *1+1 media*, Київстар ТБ та *MEGOGO*, у якому взяли участь лише українські проекти. Перемогу здобув фільм «Ми розходимося» К. Белової та В. Дмитрієвої. Фінальною картиною ювілейного фесту стала робота С. Капралова «Егрегор», знята у копродукції України та Польщі.

Від 28 травня до 2 червня в кінотеатрах більш як двадцяти міст України, а також онлайн на сайті *online.childrenkinofest.com* до 6 червня, пройшов VIII «Чілдрен Кінофест» – фестиваль мистецтва кіно для дітей та підлітків. Почесною амбасадоркою фестивалю стала співачка й авторка пісень Х. Соловій. Відкрила подію у столичному кінотеатрі «Київська Русь» прем'єра повнометражної анімаційної стрічки А. Лавренішина «Віктор_Робот». У межах кінофесту вп'яте відбувся Конкурс короткометражних фільмів, знятих дітьми. Цього року організатори отримали понад 180 заявок з усієї України, серед яких обрали 16 фіналістів. Переможця визначило професійне журі у складі українських кінематографістів А. Лавренішина, Н. Алієва та І. Цілик. Найкращим українським дитячим фільмом визнано роботу «Мелісса» 14-річного М. Глазунова (Ізюм, Харківська обл.). Серед переможців також: анімаційні стрічки «БУЖОК і червона помада» 8-річної Є. Лисюк (Київ), «У пошуках друга» 13-річної І. Вертюк (Ми-

колаїв) та ігровий фільм «Зупини це!» 14-річної А. Горієвої (Дніпро), який здобув також приз глядацьких симпатій. Фільмом-закриття огляду стала українська фантастична пригодницька стрічка А. Матешка «Фокстер & Макс» (Гран-прі минулого року). Фестиваль організовано компанією «Артхаус Трафік» за підтримки Державного агентства України з питань кіно та *UNICEF*.

12 червня у київському КВЦ «Парковий» відбулась урочиста церемонія нагородження V Національної кінопремії «Золота Дзига», під час якої було оголошено імена лауреатів у 23-х номінаціях. Режисер Р. Балаян отримав почесну премію за внесок у розвиток українського кінематографа. «Найкращим фільмом» цього року стала стрічка В. Васяновича «Атлантида». Автора картини відзначено також за «Найкращу режисерську роботу», «Найкращу операторську роботу» та «Найкращий монтаж». Премію «Відкриття року» вручено режисерці Н. Ворожбит. Її фільм «Погані дороги» нагороджено у чотирьох номінаціях – «Найкращий сценарій» (Н. Ворожбит), «Найкраща чоловіча роль» (Ю. Кулініч), «Найкраща чоловіча роль другого плану» (І. Колтовський), «Найкраща жіноча роль другого плану» (О. Вороніна). У новій номінації «Найкращий ігровий серіал» премію присуджено телефільму «Спіймати Кайдаша» О. Тіменка за сценарієм Н. Ворожбит. Також вперше на «Золотій Дзизі» вручено відзнаку за «Найкращий доступний фільм» від організації людей з інвалідністю «Fight for Right». Цю премію отримала драма «Забуті» Д. Онищенко. Фаворитом глядацьких симпатій стала казка для дорослих «Пекельна Хоругва, або Різдво Козацьке» М. Кострова.

24–27 червня у курортному Трускавці на Львівщині проведено IX Міжнародний кінофестиваль «Корона Карпат». Захід відкрила стрічка «Земля блакитна, ніби апельсин» режисерки І. Цілик. У конкурсній програмі цього року за «Золоту Корону» змагалося близько сорока українських стрічок. Гранпрі фестивалю здобула картина М. Ілленка «Толока». Спеціальною відзнакою «За пошукове вирішення суспільно-значущої теми» нагороджено «Атлантиду» В. Васяновича. Премію за найкращу режисуру отримав В. Тихий за «Наші котики». Найкращим сценарієм визнано роботу О. Сенцова – фільм «Номери». Крім того, відзначено акторів М. Кошкіну (за найкращу жіночу роль у фільмі «Забуті» Д. Онищенко) та Є. Ламаха (за найкращу чоловічу роль у стрічці «Черкаси» Т. Яценка). У конкурсі короткого метра та дипломних робіт переміг «Схрон» О. Войтенко. Також під час фестивалю на Алеї слави було встановлено плиту на честь переможця минулого року – фільму А. Лукіча «Мої думки тихі». Кінофестиваль підтримали Український культурний фонд, Державне агентство України з питань кіно, департамент культури Львівської облдержадміністрації та Трускавецька міська рада.

25–28 червня на мистецькому хуторі Обирок у Чернігівській області пройшов IX Міжнародний фестиваль позитивного кіно «Кіносарай». Ключова тема цього року – гнучкість сприйняття і дій. Програма включала понад 100 фільмів із 50 країн світу, творчі зустрічі та майстер-класи. Показ фільмів-

переможців відбувся також у Батурині. Церемонії нагородження передували перформанс Ф. Боровик у колаборації з етногуртом *FOLKNERY* й солісткою Я. Квіткою. Цього року переможців кінофестивалю визначало журі у складі режисерки й письменниці І. Цілик, кінооператора С. Стеценка, режисера-аніматора Р. Шуби та звукорежисерки М. Нестеренко. Найкращий дитячий фільм обирало спеціальне дитяче журі. Гранпрі «Кіносараю» здобула анімаційна картина «Глибока вода» А. Дудко. Засновану торік спеціальну премію імені Леоніда Кантера «За пристрасть і вогонь» отримала М. Саулко за стрічку «Дисперсія». В українських конкурсних програмах нагороди вручено фільмам «Потерпи трохи» Л. Гончаренко («Короткометражні ігрові»), «Біла Перлина Кривд爵士» А. Хохолкіна («Короткометражні документальні»), «Війна, що змінила Рондо» О. Гаврилової («Короткометражний анімаційні»).

9–17 червня у столичному Національному центрі Олександра Довженка відбувся *Moti Fest* – перша ретроспектива фільмів Леоніда Могилевського. До програми заходу, зокрема, увійшов монтажний фільм ВУФКУ «Документи епохи» (хроніка 1917–1922 років), який містить унікальне кінознімання В. Винниченка та С. Петлюри. Стрічку було показано у форматі кіноконцерту в музичному супроводі наживо від тріо «Сон сови».

25 червня у літньому кінотеатрі столичного парку імені Тараса Шевченка розпочався другий «Кіновернісаж просто неба», присвячений 30-річчю незалежності України. Відкрила кіновернісаж пригодницька картина Р. Перфільєва «Безславні кріпаки». Безплатні покази сучасних українських фільмів, організовані *Up Ua Studio* за підтримки Державного агентства України з питань кіно, триватимуть до 25 серпня.

У широкий український прокат вийшли анімаційна стрічка «Віктор_Робот» А. Лавренішина та документальний фільм «Вусатий фанк» О. Ковша та В. Бардецького. Представлено також фінальну десятку серію документального проєкту «Спалах», присвячену українській популярній музиці. Документальний серіал про самодостатню і стильну українську культуру реалізував портал «Слух».

Національний центр Олександра Довженка зібрав вітчизняні анімаційні доробки в межах одного *YouTube*-каналу під назвою «Ukrainian animation». Наразі він містить більш як сотню мультфільмів за період від 1920-х по 2000-ні роки, доступних для безплатного перегляду.

Музейна справа. Охорона культурної спадщини

Національний музей Голодомору-геноциду встановив рекорд України, презентувавши аудіогід 33 мовами світу. До роботи над проєктом «Аудіогід для кожного» долучилося більш як два десятки організацій та близько 135 людей з різних країн. Церемонія нагородження пройшла 2 червня в Залі Пам'яті музею.

15 червня у столичному Національному музеї мистецтв імені Богдана та Варвари Ханенків відбулася презентація картини «Свята Варвара», подарованої

шведським вченим Т. Хальстромом. У заході взяли участь міністр культури та інформаційної політики України О. Ткаченко, директорка Департаменту культури Київської міської державної адміністрації Я. Барінова, генеральна директорка Музею Ханенків К. Чуєва, кураторка європейської колекції Музею Ханенків О. Живкова та інші.

Від 14 травня до 13 червня на території Національного заповідника «Києво-Печерська лавра» тривав культурно-мистецький проєкт «Київський спадок». Захід організовано Київським міським центром народної творчості та культурологічних досліджень з метою відродження елементів нематеріальної культурної спадщини Києва та Київщини. У рамках проєкту розгорнуто виставки: робіт художників і майстрів декоративно-прикладного мистецтва (н. х. України М. Тимченко, з. м. н. т. України Л. Вітковської та інших митців); експонатів із фондів Національного заповідника «Києво-Печерська лавра»; «Вишивана сорочка Київщини» в Національному музеї українського народного декоративного мистецтва. У парку заповідника учасниками та гостями заходу було створено демонстраційне панно в техніці розпису Київщини на основі українського модерну. Крім того, відбулися концерти аматорських колективів, покази сценічних і колекційних костюмів, майстер-класи від митців, екскурсії, театралізовані квести, а також круглий стіл «Розпис Київщини на основі українського модерну» за участі науковців, мистецтвознавців, художників, майстрів декоративно-прикладного мистецтва.

19 і 20 червня на відкритому майданчику столичного Національного центру народної культури «Музей Івана Гончара» пройшов XIII Фестиваль епічної традиції «Кобзарська трійця». У програмі – звичаєве кобзарювання на вулиці, концерт кобзарів, бандуристів та лірників з різних областей України, майстер-класи, фільми про історію та сьогодення кобзарської традиції, а також українські традиційні танці у супроводі капел троїстої музики.

15 червня на Київському центральному автовокзалі за ініціативи громадської організації «Фонд збереження культурної спадщини Ади Рибачук і Володимира Мельниченка» відбулась мистецька акція *Clean Day*. У рамках події реставратори студії *Gurin Brothers* представили відновлені фрагменти мозаїчних панно та колон українських митців-модерністів А. Рибачук і В. Мельниченка.

4 червня в Батуринському національному історико-культурному заповіднику «Гетьманська столиця» урочисто відкрито перший на Чернігівщині інтерпретаційний музей «Козацький двір». Наразі це єдина музейна реконструкція станового козацтва Чернігівської та Полтавської губерній. Експонати відтворюють життя козацької родини XIX століття. Тут зібрано оригінальні книги, речі, посуд, є стародавня піч, яка працює до сьогодні. Також відвідувачі матимуть можливість відвідати майстер-класи, зокрема, власноруч змолоти борошна на ручному млині, зварити у печі батуринський борщ, пофарбувати полотно тощо.

18 червня Національний музей-заповідник українського гончарства в Опішному на Полтавщині презентував свій новий, уже сьомий за ліком, філіал – Музей малобудищанського гончарства (Етносело «Гончарія») у Малих Будищах. Співробітники Музею-заповідника створили колекцію місцевих старожитностей, які лягли в основу нового закладу. Наразі для відвідувачів відкрито будівлю, в якій відтворено побут українців першої половини ХХ століття. У експозиції представлено творчий спадок малобудищанських гончарів, кухонний реманент, давні меблі, родинні фото, старовинні ікони, традиційний український одяг й інші реліквії.

21 червня у Нікопольському краєзнавчому музеї на Дніпропетровщині відбулися заходи, присвячені 50-річчю скіфської пекторалі – археологічній знахідці, яку зробив дослідник скіфської старовини Б. Мозолевського. Проведено лекції, тематичні екскурсії та вечір спогадів про археолога.

Експозиційна та виставкова діяльність музеїв

У столиці та областях відкрилися, зокрема, такі виставки: «Щиро Ваш. Євген Коновалець» – матеріали з фондів колекцій музею та Фондації імені Олега Ольжича: документи та особисті речі Є. Коновальця (Національний музей історії України); «Василь Кандинський. Фігуративна свобода» – колекція ескізів художника (Мистецький центр «Шоколадний будинок»); «Датовані килими з колекції музею» – пам'ятки килимарства України ХVІІІ – початку ХХ століть (Національний музей українського народного декоративного мистецтва); «Золота нитка перетину» до 90-річчя І. Дзюби – рукописи, світлини, праці І. Дзюби та дослідження про його творчість М. Жулинського, М. Павлишина, Л. Тарнашинської, Є. Сверстюка, Р. Корогодського, Л. Костенко з музейної колекції (Національний музей літератури України); «Розмова про ляльку» – антикварні ляльки кінця ХІХ сторіччя з колекції музею та приватної колекції мистецтвознавці А. Яременко (Київський музей костюма і стилю «Victoria Museum»); «Нове життя іконостаса церкви Святої Трійці в Жовкві» – відреставровані ікони майстрів Жовківської школи малярства та різьби ХVІІ ст. (Музей «Івана Георгія Пінзеля» Львівської національної галереї мистецтв імені Бориса Возницького); «Генрик Штрєнг/Марек Влодарський та львівський модернізм» – живопис Г. Штрєнга, «Василь Стефаник» до 150-річчя українського письменника – видання, історичні документи, портрети та графічні твори зі збірки музею (Національний музей у Львові імені Андрея Шептицького); «Молитва до Митрополита Софії» – зображення графині Софії Шептицької в живописі, іконі, пастелі, кераміці тощо (Львівський музей історії релігії); «Franko made in the U.S.S.R.» твори живопису, графіки, скульптура з фондів «Дому Франка» (Львівський національний літературно-меморіальний музей Івана Франка); «Ослапія» – малюнки О. Кривдика (львівський артцентр «Дзига»); «Метафоричний реалізм» – твори М. Кумановського із колекції Музею сучасного українського мистецтва Корсаків у Луцьку (Кіровоградський обласний художній музей); «Шедеври світового живопису» – мистецтво ХІХ–ХХ ст. (галерея «Євро-Арт» у Рівному);

«Гердан – спадщина віків» – понад дві тисячі старовинних і сучасних прикрас з бісеру (Івано-Франківський краєзнавчий музей); «Дукачі і прикраси: Схід» – колекція старовинних прикрас із колекції дослідника В. Векленка (Харківський обласний організаційно-методичний центр культури і мистецтва).

24–25 червня Дніпропетровський національний історичний музей імені Д. І. Яворницького провів III Всеукраїнський форум «Ідентичність в історії: міждисциплінарний вимір». Темою обговорення, зокрема, була роль музеїв у формуванні патріотизму, національної самосвідомості та колективних уявлень про історичне минуле краю.

Література

23–27 червня у Києві пройшов X Міжнародний фестиваль «Книжковий Арсенал», у якому взяло участі більш як дві сотні видавців, ілюстраторів та інституцій культури. Загалом у рамках форуму відбулося понад 300 подій – презентацій, дискусій, концертів, перформансів, лекцій і виставок. Частина цих заходів склала онлайн-програму Книжкового Арсеналу, що безплатно транслювалася на *MEGOGO*. Зокрема наживо можна було подивитися церемонію відкриття фестивалю та нагородження переможців всеукраїнського конкурсу «Найкращий книжковий дизайн». Гранпрі цього конкурсу та перемогу в номінації «Дитяча книга» отримала творча майстерня «Аграфка» (художники Р. Романишин, А. Лесів) за книжку-картинку «Куди і звідки» («Видавництво Старого Лева»). У номінації «Візуальна книга» відзначено «НАРБУТ. Студії. Спогади. Листи. [Реконструкція знищеного в 1933 році Набутівського Збірника]» (видавництво «Родовід»). Це ж видання очолило рейтинг глядацького голосування. У номінації «Книга для читання» перемогу здобула «Як будувати на століття. Архітектура поза часом» К. Александера (видавництво «Основа»). Фестивальні події було розділено між кількома програмами: літературною, музичною, книжкового дизайну, для дітей та підлітків та письменницькою «Вголос. Про себе» (куратор С. Жадан). Дистанційно реалізовано програми професійного розвитку для видавців і літменеджерів, зокрема «Література на експорт», що спрямована на збільшення перекладів української літератури за кордоном. Фокус-тема Книжкового Арсеналу – «Оптимісти скептики», а її куратор літературознавець Р. Семків представив вісім подій, зокрема, титульну лекцію О. Забужко «Оптимізм української історії». Свої нові книжки презентували такі українські письменники як Т. Прохасько («Бо є так»), Т. Горіха Зерня («Принцип втручання»), А. Чапай («Вивітрювання»), О. Нікітін («От лица огня»), Ю. Андрухович («Радіо Ніч»), Ю. Винничук («Вілла Деккера») та І. Роздобудько («Фаріде»). Літературу військової тематики традиційно було представлено у Ветеранському наметі. А дитячу частину фестивалю проведено у дворі комплексу. Також в рамках події відбулося шістнадцять виставкових проєктів, серед яких – «Шкільна цигейка» В. Ралко й «Український колаж» Є. Карася, О. Ляпіна та О. Василен-

ка. Музична програма музикознавиці Л. Морозової «Сім струн для дядька Михайла» складалася з чотирьох концертів класичної музики і була вибудувала навколо струнних інструментів. Завершився захід концертом гурту «Жадан і Собаки».

Цього року до Державного агентства України з питань мистецтв та мистецької освіти надійшло 28 заявок на отримання премії імені Олесея Гончара та 18 заявок на отримання премії імені М. В. Гоголя. Комітети з присудження премій обрали переможців – О. Гавріша за книгу «Казки баби Гавришихи» (премія імені Миколи Гоголя) та Т. П'янкову за роман «Чужі гріхи» (премія імені Олесея Гончара).

29 червня у Дяківцях на Вінниччині вручено літературну премію імені Михайла Стельмаха за найкращі публікації в часописі «Вінницький край». Лауреатами відзнаки стали О. Павленко («Поезія»), Н. Ткаченко («Проза»), а також Б. Пинтюк за дослідження «Духовні витоки творчості Степана Руданського» («Публіцистика і краєзнавство»).

27 червня у Харкові відкрито першу в Україні літературну резиденцію для дитячих письменників «Слово», яка триватиме до середини вересня. Її першим резидентом став С. Дерманський. Оселившись у Харківському літературному музеї, автор упродовж кількох тижнів працював над новою книжкою про їжачка Тю та проводив зустрічі з читачами. Проєкт реалізується за підтримки Українського культурного фонду.

Бібліотечна справа. Читання

1 червня до Міжнародного дня захисту дітей столична Національна бібліотека України для дітей підготувала святкову програму «Квантовий стрибок у літо». Серед подій: старт літніх читань «БЕЗмеж», підбиття підсумків Всеукраїнського конкурсу дитячого малюнка «Книга і діти, екологія і світ», презентація конкурсу «Лідер читання-2021», знайомство з роботом-бібліотекарем «НП Лукаш», творчі майстерні тощо.

6 червня у Дніпрі пройшов дитячий книжковий ярмарок *Children book sales 2021*. Просто неба у Центральному парку культури було представлено десятки тисяч книг різних жанрів. На ярмарок, зокрема, потрапили бібліотечні книжки з великою кількістю примірників та ті, що вже мають зношений вигляд. Їх дніпряни мали можливість придбати за символічною ціною, таким чином зробивши внесок в оновлення бібліотек. До *Children book sales* долучилися також міські книгарні та видавництва зі своїми новинками.

Різними бібліотечними заходами відзначено такі ювілеї українських письменників, як 160-річчя О. Варнака, 130-річчя П. Лісового, 110-річчя В. Некрасова, 100-річчя П. Гуцала, 90-річчя В. Бровченка та С. Литвина, 70-річчя В. Шкляра, а також 210-річчя американської письменниці Г. Бічер-Стоу, 200-річчя російського поета А. Майкова, 180-річчя французького письменника

Б. Малона, 170-річчя грузинської письменниці Е. Габашвілі, 130-річчя чеського письменника В. Ванчури, 110-річчя польського письменника Ч. Мілоша.

Культура та мистецтво для людей з інвалідністю

Театр анімаційного мистецтва («ТАМ», м. Київ) разом із громадською організацією «Відчуй» презентували інклюзивний мистецький проєкт «Поміж нас», в рамках якого створено сім відеоновел на вірші українських поетів минулого століття В. Симоненка, Л. Костенко, В. Стуса, Т. Мельничука, І. Драча, М. Семенка та Б.-І. Антонича. Всі твори перекладено та продекламовано жестовою мовою, мають субтитри та аудіо озвучування українською мовою. Авторки проєкту – учасниці «ТАМ» О. Пінаєва та К. Тушдер. Ініціативу реалізовано за підтримки Українського культурного фонду.

12 червня Київський академічний театр українського фольклору «Берегиня» показав виставу «Українські вечорниці» із перекладом на жестову мову для людей, які мають порушення слуху. Проєкт реалізовано за підтримки Департаменту культури Київської міської держадміністрації та соціальної ініціативи *MEGOGO* «Дивись як чутно».

Аматорство

14 червня у Києві відбулося нагородження від VI Міжнародного проєкту-конкурсу «Тарас Шевченко єднає народи», що проходив із 18 травня в дистанційному режимі. У творчому змаганні взяло участь понад 700 учасників із 14 країн світу. Переможців вітали засновниця проєкту н. а. України, актриса Національного академічного драматичного театру імені Івана Франка Г. Яблонська, н. а. України А. Паламаренко, з. д. м. України В. Неволов, письменниця О. Ходацька. Серед відзначених читців – голова правління Товариства «Знання» України, професор В. Кушерець, вчений, дослідник української мови і літератури І. Ющук (помертньо), майстер-вишивальник із Ірпеня (Київська обл.) І. Рябчук, чії твори було продемонстровано під час урочистого заходу в Міжнародному культурному центрі «Сяйво».

5 червня у Житомирі вже втретє відбувся всеукраїнський фестиваль народного хорового мистецтва імені Івана Сльоти «А льон цвіте». У заході взяло участь кілька десятків ансамблів і хорів із різних регіонів України. Володарем Гранпрі став народний аматорський ансамбль народної пісні «Родовід» із Камінь-Каширського, що на Волині. Крім того, в рамках фестивалю відбувся конкурс у номінації «Художнє слово». Переможцями визнано А. Муханову з Київщини, Л. Сітовського з Рівненщини та Г. Сучиліну з Миколаєва. Організатори фестивалю – Житомирська міськрада, Житомирський держуніверситет ім. І. Франка, а також громадська організація «Асоціація об'єднаних мистецтв».

12 червня на центральній площі Гайсина, що на Вінниччині, пройшов V Всеукраїнський фестиваль-конкурс фольклорних колективів на приз Гната Танцюри, присвячений 120-річчю фольклориста. До події долучилося більш як

чотири десятки ансамблів та окремих виконавців зі всієї країни. Гран-прі отримав народний аматорський фольклорно-етнографічний ансамбль «Кумасі» (с. Чагів Оратівської ТГ, Вінницька область). Кубок у вигляді великої дерев'яної писанки створили подільські майстри – подружжя Володимир і Надія Гриб.

18–20 червня у Кам'янці-Подільському на Хмельниччині тривав середньовічний фестиваль «Таємниці форпосту». У програмі – бойове театралізоване дійство «Оборона міста», середньовічні ігри, музичний батл «Волинка світу», майстер-класи з ремесел та автентичного співу тощо.

20 червня в Сварицевичах, що на Рівненщині, відбувся традиційний фестиваль народного мистецтва «Водіння куста». Мета свята – зберегти багатовікову спадщину краю, народні звичаї та обряди, автентичний фольклор у піснях, народному музикуванні, дійстві, костюмах, етнографічній атрибутиці. У фестивалі, окрім місцевих мешканців, взяли участь творчі колективи й окремі виконавці з Володимирецької, Дубровицької, Зарічненської, Костопільської, Рівненської, Рокитнівської, Сарненської територіальних громад Рівненщини.

1 червня в Ужгороді в рамках Всеукраїнського культурного марафону «Не забуваючи минуле, погляд у майбутнє» відкрито виставку робіт XV обласного дитячо-юнацького конкурсу образотворчого та декоративно-прикладного мистецтва «Легенди Карпат». До конкурсу долучилося 34 школи мистецтв Закарпаття, які репрезентували понад дві сотні робіт у трьох номінаціях: «Графіка», «Живопис», «Скульптура та декоративно-прикладне мистецтво».

Матеріал підготувала

Кобзаренко Л. П., провідний редактор
відділу наукового аналізу та
узагальнення інформації

Комп'ютерне опрацювання та редагування *І. Г. Піленко*

Формат 60x84/16. Умовн. друк. арк. 1,32. Б/т. Зам. 61. Безплатно

НБУ імені Ярослава Мудрого, Київ-1, Грушевського, 1. Тел. 278–85–12